

(א) פ"י מחול עינים, (ב) וע"י אמת יח: נקרא עשן ארוחת וכו', א לממן קלנו; (ד) ע"י כח, (ה) פרה פ"ח מ"ח מקוואות פ"ה משנה ד, (ו) וכן אמת כמסכת לכה, (ז) [ע"ג, ח] [שמני פסחה טו], (ט) [וע"י חו"ט] לקמן קמו. ד"ה דיעבד ומו"ט מילין טו: ד"ה אלף אור,

תורה אור השלם

1 ויקרא אלהים ליבשה ארץ ולקוואה המים קרא ימים ויבא אלהים ב' טובב: בראשית א י

הגהות הב"ח

(א) גמ' פ"ך מעביר בת חורין ופוסק וכו' ר' יוסי וכו' במ חורין ופוסק: (ב) ר"ש ד"ה כל הימס וכו' מ"ל ק"ך מניין מעיין מטת: (ג) תוב' ד"ה עליו וכו' לרפואה ע"י ואמ"כ מ"ה כוסברתא אפי' לדידי קשה:

גילוי הש"ם

רש"י ד"ה אפי' לדידי רמזר עיניו: ע' כמנמו' אור לנפשו בעל פמ"ח פ"ז:

לעני רש"י

אליאדנאר' (אליינדר)אן.

סוכבר.

אורוג"א. גרינר (צמח).

רבינו הננאל

תניא ר' יוסי אומר בת חורין היא. פי' רוח רעה ששורה על [גב] הנני יש לה כבוד ברוחת כבן חורין בבני אדם ואינה עורבת עד ג' פעמים, ופ"ך מעביר(ה). אמר שמואל עליון אין בהן משום רפואה. פי' עליו ריק לצנן הענין אין בהן משום רפואה ושרי. וכן כסברת וכן כישת אין בהן משום רפואה. ורב יוסף יהוי סג כוסברתא אמר אפילו אנא כוסברתא קשיא לי. דאלמא כמכאי הענין. ורב ששת נמי סג נהורא היה ואמר אפילו גריבלא מעלי דמשפה לגלג הענין. כל מיני קישות מותר להניח ע"ג ועיץ בשבת בן מן טרייה, ולא בריד לן יפה מאי היא. שריקא טימא גב היא. (א) ואמר כי הן מי של מיני האבטיחים שמטננין אותן במשמרת ושוטרין אותן לבדן ויפין הן לשלשול. וכן פעפועי ביעי. ודעירי דהיה שתי הן לתלעמיה, דאמר נתון אדם מים צוללין ויין צולל לתוך המשמרת בשבת ואינו חושש. אלמא כיון דמישתי הכי לאו מירי קא עבוד, הכא נמי בשריקא טימא כיון שנאכל עם האבטיח ועם מיני אף כונן דשפי' להן במשמרת לאו מירי עבוד. ומפורש בגמרא ירויה"כ כי זעירי רביה דרב חיאי בר אשי תלמידו דזעירי הוא. אמר מר עוקבא מי שגנבה ידו או רגלו צומתה ביין ואינו חושש, אבל חומץ לא. ואי מפנק אפילו חמרא אטור, אא"כ ישנה מכה של חלל שמחללין עליה השבת. מי גדר ומי חמתן המים שלחן חמין הן כמו חמין טבריא, ושלשתי חמתו לרוחין בהן אפי' שנתן חמין. ואין הרוחין בימא של סדום אבל בים הגדול (סבר) [סבירא] ל"י יוחנן פלוגתא. ר' מאיר אסר ור' יהודה שרי. ואתקין רב נתמן בר יצחק עליה:

(א) עיין ערוך עקב נתן חומין. (ב) נראה דמפר' אית' תיבת ויל' גם אלף אנו צמר' לו ואמרו וכו'. ומטהר את המטהרין. רב אשי אמר הווא רב חיאי בר אשי ורב אהבה אמר רב גב הדי וגב הרגל הדי הן כמכה של חלל. עיקר זה במסכת ע"ז בפרק אין מעמידין אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן כל מכה שמחללין עליה את השבת אין מותרפין מן. מאי בייבייה גב הדי וגב הרגל, דאמר רב ארי בר אהבה אמר רב גב הדי וגב הרגל הדי הן כמכה של חלל ומחללין עליה את השבת. ואמרו והמיהין מכה של חלל, פירש ר' אמר מן שפה ולפינים. ובגמרא בני משום כל שהוא מן החלל ולפינים מרפאין אותן בשבת. תמן אמרין בשם ר' יוחנן גבות דייס ורגלים סכנה. ר' יוסי אומר כל הימים מטהרין ופסולין לזבים ולמצורעין ולקדש מן מי חטאת. אלו חלשה (תנאים) ודברים] אמר בהן הכתוב מים חיים, וזה מיוחד בזה בלבד ולא בובה, כמו שיש בתוספתא חומר בוב מה שאין בובה שהוא טעון ביאת מים חיים וזהו. והמצורע נאמר בו ושחת את הצפור האחת אל כלי חודש על מים חיים. ונאמר בפירוש ר' זה מים חיים ולא מים פסולין ולא מים מנוטפין. וה מיוחד בהוואו של מצורע בלבד, אבל במילתו אין מים חיים, ובהו נאמר ורחץ במים אפילו במי מקוה. ולא היו דין ומה אם הוב שאינו טעון היותו מים חיים טעון היותו מים חיים, תלמוד לומר ורחץ במים ואפילו במי מקוה. וקדושו מי חטאת נאמר בו ולקחו לטמא, ונאמר בו נתן עליו מים חיים אל כלי. ונאמר בפירושו במי מעיין החכות מירב. ובפסחים בגמ' דכל שעה נאמר נתן עליו מים חיים אל כלי ששהה נתינתן בבלי, ומקאמר נתן אלמא תלושין ניהו ומקאמר מים אלמא מחוברים ניהו, אלא מעלה. ובמס' סוטה בפרק היה מביא את מנתחה אמרו נתן עליו אלמא אפי' בירשא, וכתבי מים חיים אל כלי. כיצד (ראה) [רצה] זה נתן רצה זה נתן. ורבנן [כלי דוקא עליו לערבן ואימא עליו דוקא כלי ששהה חיותן בבלי וכו'. ובמשנת מקוואות בפרק א' שנינו למעלה מהן מים חיים שהן שטונין טבילה [זובימן] והויה למצורעין וכשרין לקדש מהן מי חטאת.

לגייגים. שטנילין זה שער: סיקףן. דלא תיגע קודם נטילת שחרית:

יד. לענין מטמא קודם נטילה: יד. לאזן מחרשת: יד. לפה או לחוטם: **מעלה פוליופום**. ריח החוטם והפה. ול"נ דיד לאמה לאו לענין שחרית נקט לה אלא משום דמציא לדידי קרי וצמסכת נדה (דף ג:):

א"לגייגית תיקצין יד מסמא יד מחרשת יד מעלה פוליופום תניא רבי נתן אומר בת חורין היא זו ומקפדת יעד שירחוץ דיוו ג' פעמים א"ר יוחנן פ"ך מעביר בת (א) מלך ופוסק את הדמעה ומרבה שיער בעפעפים תניא נמי הכי רבי יוסי אומר פ"ך מעביר בת מלך ופוסק את הדמעה ומרבה שיער בעפעפים ואמר מר עוקבא אמר שמואל יעלין אין בהם משום רפואה אמר רב יוסף כוסברתא אין בה משום רפואה אמר רב ששת כשות אין בהן משום רפואה אמר רב יוסף כוסברתא אפילו לדידי קשה לי אמר רב ששת גרגורא (א) אפילו לדידי מעלי ואמר מר עוקבא אמר שמואל כל מיני כשות שרו לבר מטרואא אמר רב חסדא שריקא טימא שרי פיעפועי ביעי אסור דביתהו דזעירי עברא ליה לחיאי בר אשי ולא אבל אמרה ליה לרבך עבדי ליה ואכל ואת לא אכלת זעירי למעמיה דאמר זעירי (א)נותן אדם יין צלול ומים צלולין לתוך המשמרת בשבת ואינו חושש אלמא כיון דמשתתי הכי לאו מירי קעביד הכא נמי כיון דמיתכיל הכי לאו מירי קעביד ואמר מר עוקבא ימי שנגפה ידו או רגלו צומתה ביין ואינו חושש איבעיא להו חלא מאי אמר רב הלל לרב אשי כי הוינא בי רב כהנא אמרי יחלא לא אמר רבא והני בני מחווא יכיון דמפנקי אפילו חמרא נמי מסי להו רבינא איקלע לבי רב אשי חוייה דדריכא ליה חמרא אנבא דכרעיה ויתבי קא צמית ליה בחלא אמר ליה לא סבר לה מר להא דאמר רבא הני בני מחווא כיון דמפנקי אפי' חמרא נמי מסי להו ומר נמי הא מפנק אמר ליה גב הדי וגב הרגל שאני איכא דאמרי חוייה דקא צמית ליה בחמרא אמר ליה לא סבר לה מר להא דאמר רבא הני בני מחווא כיון דמפנקי אפי' חמרא נמי מסי להו ומר נמי הא מפנק אמר ליה גב הדי וגב הרגל שאני (א)דאמר רב אדא בר מתנה אמר רב יגב הדי וגב הרגל הרי הן כמכה של חלל ומחללין עליהן את השבת ת"ר הרוחצים במי גרד במי חמתן במי עסיא ובמי טבריא אבל לא בים הגדול ולא במי משרה ולא בימה של סדום ורמינהו רוחצים במי טבריא ובים הגדול אבל לא במי משרה ולא בימה של סדום קשיאי ים הגדול אים הגדול א"ר יוחנן לא קשיא הא ר"מ הא ר' יהודה (א)דתנן כל הימים כמקוה שנאמר וילמקוה המים קרא ימים דברי ר' מ'ר' יהודה אומר ים הגדול כמקוה ולא נאמר ימים אלא שיש בו מיני ימים הרבה רבי יוסי אומר ים הימים מטהרין בזוחלין ופסולים לזבים ולמצורעים ולקדש בהן מי חטאת מתקיף לה רב נחמן בר יצחק תורת מקוה ואין להס תורת מעיין.

פרק ארבעה עשר שבת קמ"א.

ע"יין אין בהם משום רפואה. פי' כקונטרס דבזכילה מיירי ואין נראה לר"י אלא איירי להשים על העיני' דבזכי איירי כולה סוגיא^א ועוד אי בזכילה מיירי היכי אסר רב ששת גרגורא כיון דמאכל צריאין הוא והתנן כל האוכלים אוכל אדם לרפואה:

(א) **לְרִידֵי אַפִּילוֹ** כוסברתא קשי ל"י. קשה לר"י א"כ אמאי איצטרין למימר רב יוסף כוסברתא אין זו משום רפואה כיון דמוקת לעינים כ"ש דלא מרפאה וואמר ר"י דה"ק אין זה משום רפואה כלומר יש שטועין וסבירין שיש זה רפואה ואין זה רפואה אלא מוקת לעינים ויכול להיות שמהנה אותו צדום ענין: **שְׂרִיקָא טִימָא**. פירש ר"ח מיס' שמסניס^א ממעי אצטית וזומים כדי לשלש ולר"ל דמותר לסנן מים צממייני דממסיק כיון דמיתכיל הכי לאו מירי קעביד^א אבל פעפועי ציעי אסור דלא מיתכיל בלא סינון שפיר והשתא אחי שפיר לפני ר"ח דרפואה: **ירוחצין במי גרד במי חמתן במי טבריא**. והא דמתן צמי מערה צמי טבריא ודיקן בגמרא דיעבד אין לכתחילה לא התם צמי צרוחץ צגומא דדמיא למרחץ אבל צנהר מותר לכתחילה^א דפרשיית לעיל צפרק כירה (לעיל ט: ד"ה והא) ורצינו נפסיס כתב צמנילת סתמים דהא דקמתי הרוחץ דיעבד אין לכתחילה לא משום מי מערה אבל צמי טבריא אפילו לכתחילה שרי ולא קמתי צמי טבריא אלא ללמד על מי מערה שהן חמין דומיא דמי טבריא וטעמא^א משום דמי טבריא מגולין אבל מערה מכוסה היא כדלמר צבור שנגח את הפרה (צ"ק דף ט:): דמנערה עבידא דמטללא ונפיסי הבלא וויסיינן שמא יזיע ומש"ה לכתחילה לאי:

רבי יוסי אומר כל הימים מטהרין בזוחלין. נראה לרבינא דטעמא משום דכל שעה הולכים ושצים מכלן לנאן והוי מוחלין הלכך יש להם לטהר בזוחלין כמו שאר נהרות אבל מים חיים אינם שהרי אינם נובעים הלכך מיסתבר טפי מה שהכתוב קראן מקוה היינו לפסולן ממים חיים: **הא ר"מ והא רבי יהודה**. תימנ^א היכי מדמיני כאל פלוגתא לפלוגתא דלעיל דמיירי דרפואה: **חיורא**

הגדול א"ר יוחנן לא קשיא הא ר"מ הא ר' יהודה (א)דתנן כל הימים כמקוה שנאמר וילמקוה המים קרא ימים דברי ר' מ'ר' יהודה אומר ים הגדול כמקוה ולא נאמר ימים אלא שיש בו מיני ימים הרבה רבי יוסי אומר ים הימים מטהרין בזוחלין ופסולים לזבים ולמצורעים ולקדש בהן מי חטאת מתקיף לה רב נחמן בר יצחק **אימור**

ומה בין מקוה למעיין המעיין כשר לטבילת זו והזאת פכור מזורע דמים חיים הן ולקדש מי חטאת דכזולה מים חיים כתיב צוז כתיב (ויקרא טו) ורחץ בצרו צמים חיים צמזורע כתיב (סס יד) אל כלי חרס על מים חיים צמי חטאת כתיב (במדבר יט) מים חיים אל כלי ומטהר טמאים טטובלים צממייו כשהן זוחלין ומקלחים שהרי זה דרכו של מעיין כל עצמן זוחלין הן ומקוה שהן מים מכוונסין אס הטביל צממייו דרך זחילתן צמקוס קטפרס אינה טבילה עד שיהא צמקוס אשצורן שלו קוויין ועומדין והכי תניא צת"כ^א אי מה מעיין מטהר צוחלין אף מקוה מטהר צוחלין ת"ל [ויקרא יח] אך (א) מעיין מטהר צוחלין והמקוה אשצורן זהו פירוש מטהר צוחלין בכל מקוס ואני לא לא קשה הכתוב מקוה אלא לים הגדול דציה משתעי קרף צמשה צרואית ששס נקוו כל מי צרואית: **ולא נאמר ימים**. בלשון רבים אלא מפני שמעורבין צו מיני ימים הרצה שכל הגחלים הולכים אל הים: **רבי יוסי אומר כל הימים**. ויס הגדול תורת מעיין מים זוחלין עליהן לענין שהס מטהרין צוחלין מפני שדרך להיות נחלים זוחלין עליהן זה דרכן אבל פסולין הן לתורת מים חיים דהכתוב קראן מקוה: **אימור**

מינה. ובגמ' דבני מערבא בפרק יציאות השבת ואיש אמנניו מי ימצא, זה ר' זעירא דר' זעירא לית אן צריכין חששין לשמועמא דרב ששת דהוא גברא מפתחה. דבייתהו דזעירי אינטיבא ליה לר' חיאי בר אשי, עברא ליה ולא אבל אמרה ליה לרבך עבדי ואכל ואת לא אכלת. כפי' יום הכפורים [ינזא טו] אמר דר' חיאי בר אשי תלמידו זעירי (לדברייהן) [הוי, דאמר התמן] איבעיא להו רבה לגבי תלמידא מהו. אמר רב יעקב בר חנא לדידי חזו לי לזעירי דאול לבי רב חיאי בר אשי תלמידיה. רב אשי אמר הווא רב חיאי בר אשי הוא דאול לגבי זעירי רביה. זה הדי וגב הרגל הדי הן כמכה של חלל. עיקר זה במסכת ע"ז בפרק אין מעמידין אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן כל מכה שמחללין עליה את השבת אין מותרפין מן. מאי בייבייה גב הדי וגב הרגל, דאמר רב ארי בר אהבה אמר רב גב הדי וגב הרגל הדי הן כמכה של חלל ומחללין עליה את השבת. ואמרו והמיהין מכה של חלל, פירש ר' אמר מן שפה ולפינים. ובגמרא בני משום כל שהוא מן החלל ולפינים מרפאין אותן בשבת. תמן אמרין בשם ר' יוחנן גבות דייס ורגלים סכנה. ר' יוסי אומר כל הימים מטהרין ופסולין לזבים ולמצורעין ולקדש מן מי חטאת. אלו חלשה (תנאים) ודברים] אמר בהן הכתוב מים חיים, וזה מיוחד בזה בלבד ולא בובה, כמו שיש בתוספתא חומר בוב מה שאין בובה שהוא טעון ביאת מים חיים וזהו. והמצורע נאמר בו ושחת את הצפור האחת אל כלי חודש על מים חיים. ונאמר בפירוש ר' זה מים חיים ולא מים פסולין ולא מים מנוטפין. וה מיוחד בהוואו של מצורע בלבד, אבל במילתו אין מים חיים, ובהו נאמר ורחץ במים אפילו במי מקוה. ולא היו דין ומה אם הוב שאינו טעון היותו מים חיים טעון היותו מים חיים, תלמוד לומר ורחץ במים ואפילו במי מקוה. וקדושו מי חטאת נאמר בו ולקחו לטמא, ונאמר בו נתן עליו מים חיים אל כלי. ונאמר בפירושו במי מעיין החכות מירב. ובפסחים בגמ' דכל שעה נאמר נתן עליו מים חיים אל כלי ששהה נתינתן בבלי, ומקאמר נתן אלמא תלושין ניהו ומקאמר מים אלמא מחוברים ניהו, אלא מעלה. ובמס' סוטה בפרק היה מביא את מנתחה אמרו נתן עליו אלמא אפי' בירשא, וכתבי מים חיים אל כלי. כיצד (ראה) [רצה] זה נתן רצה זה נתן. ורבנן [כלי דוקא עליו לערבן ואימא עליו דוקא כלי ששהה חיותן בבלי וכו'. ובמשנת מקוואות בפרק א' שנינו למעלה מהן מים חיים שהן שטונין טבילה [זובימן] והויה למצורעין וכשרין לקדש מהן מי חטאת.

עין משפט ונר מצוה

כו א טושיע א"ח פ"ד טעף
ב ב שס טעף
ג ב א טג אלוין סה טושיע
ד א"ח טימן שח טעף
ה ד ה ו מ"י פ"ח מ"ל שנת הלכה
ו ס טמג שס טושיע
ז טס טעף
ח:
ט מ"י פ"ב שס הל' ס סג
שס טושיע
שס טעף
ו:
זב ח שס טעף
ז:
זג ט מ"י פ"ט מהלכות מקוואות
הלכה יב סג טעין
רמת:

מוסף תוספות

א. ולא מוכחא מלתא דלרפואה קעביד אלא לקרן העינים. מוס' ה"א"ש.
ב. דביר שמשפין על העין. מוס' ג. ג'לולין.
ג. במשמרת. ר"ח.
ד. וקרי ליה שריקא טימא לפי שבך דרכי לטמול הדולעת כ"י.
ה. וז"ל. ו. בחמין. מוס' לעיל ט: ד"ה וסא. ז. שגורא כמיקר בגור. מוס' לעיל ט: ד"ה וסא. ח. דמי מערה אמאי לא שרי לכתחילה. רש"י קמו. ד"ה סיקון. ט. ו. יוחנן גופיה מאי ט"ל. ח. מ"י. ו. וכו' מה ענין טומאה אצל שבת. ח. ה"ן.

רעב נסים גאון

בעלה פוליופוס. במס' תרבות בפרק המדיר [נ"ו] אמר מאי בעל פוליופוס, אמר רב יהודה אמר שמואל ריח החוטם, במנתחת תאנו ריח הפה. אמר רב יוסף כוסברתא אפילו דרילי קשה לי. אמר רב ששת גריבלא אפילו לדידי מטייל לי. רב יוסף רב ששת היו מאורי עינים, ואמר רב יוסף בריך תבאי כי החוסבר מוקף לעין ואפי' לי שהוא סומא. ובמין כן אמר רב ששת כי הרגירי הוא מרעיל אפילו לסומים. ותמצא רב יוסף אמר בפרק החובל [נ"ב דף ט"ז] מריש היה אמינא מאן דאמר לי הלכה כר' יהודה דאמר סומא פטור ממנוח, וסברתא וסמא טבא לרבנן דאמינא לא מיפקנא ועבינא מצות. השתא דשפעתא ליה דאמר ר' חנינא גדול המצווה ונרשה, אדרבה מאן דאמר לי לית הלכתא כר' יהודה עבידנא וסמא טבא לרבנן. ויאתא נמי בפרק האשה וקנית בגמ' [טו] רב ששת, הרי אמר בכמה מקומות דברים שמוכחינים שהוא סומא, בכברות בפרק תפיל השחר [נ"ד] כי יא דרב חסדא ורב ששת הוי קא אזלי באורחא, קם רב חסדא וקא מציל תפלת הדין. אמר ליה רב ששת לשמעיה מאי קעביד רב חסדא וכו'. ובפרק הוראה מקום [ט"ט] רב ששת נפק למיחוי מלכא, אמר ליה ההוא מינא בר בר חבבי ליה ההוא כגני ליה. אמר ליה השתא חזית דאנא דינבא טפי מנך. כי אתא מלכא פתח רב ששת קא מברך ליה למלכא, אמר ליה ההוא מינא דרשא. אמר ליה הדר מברכת. ובפרק ערבי פסחים [נ"ד] טסן [ט"ז] רב שמוכתי על שניהו, והוא כשאמר רב אחא בר יעקב סומא פטור מלומר הגדה, לקשו עליו איני ואמרו רבינא (א) דלילי אמר לי רב ששת שאלתינהו לרבנן דבי רב יוסף מאן אמר הגדתא ואמרו לי רב יוסף, ואין תאמר שהסומא פטול לומר הגדה והוי אלו סומין ואמרי הגדתא. ובפרק מי שאתחז [גיטין נ"ד ט"ז] אמרו על רב ששת שאמר לשמעיה מאי חזית, אמר ליה ציפתא דרשא. אמר ליה הדר

אבל. עברא ליה ולא אכל. אמר רב יעקב בר חנא לדידי חזו לי לזעירי דאול לבי רב חיאי בר אשי תלמידיה. רב אשי אמר הווא רב חיאי בר אשי הוא דאול לגבי זעירי רביה. זה הדי וגב הרגל הדי הן כמכה של חלל. עיקר זה במסכת ע"ז בפרק אין מעמידין אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן כל מכה שמחללין עליה את השבת אין מותרפין מן. מאי בייבייה גב הדי וגב הרגל, דאמר רב ארי בר אהבה אמר רב גב הדי וגב הרגל הדי הן כמכה של חלל ומחללין עליה את השבת. ואמרו והמיהין מכה של חלל, פירש ר' אמר מן שפה ולפינים. ובגמרא בני משום כל שהוא מן החלל ולפינים מרפאין אותן בשבת. תמן אמרין בשם ר' יוחנן גבות דייס ורגלים סכנה. ר' יוסי אומר כל הימים מטהרין ופסולין לזבים ולמצורעין ולקדש מן מי חטאת. אלו חלשה (תנאים) ודברים] אמר בהן הכתוב מים חיים, וזה מיוחד בזה בלבד ולא בובה, כמו שיש בתוספתא חומר בוב מה שאין בובה שהוא טעון ביאת מים חיים וזהו. והמצורע נאמר בו ושחת את הצפור האחת אל כלי חודש על מים חיים. ונאמר בפירוש ר' זה מים חיים ולא מים פסולין ולא מים מנוטפין. וה מיוחד בהוואו של מצורע בלבד, אבל במילתו אין מים חיים, ובהו נאמר ורחץ במים אפילו במי מקוה. ולא היו דין ומה אם הוב שאינו טעון היותו מים חיים טעון היותו מים חיים, תלמוד לומר ורחץ במים ואפילו במי מקוה. וקדושו מי חטאת נאמר בו ולקחו לטמא, ונאמר בו נתן עליו מים חיים אל כלי. ונאמר בפירושו במי מעיין החכות מירב. ובפסחים בגמ' דכל שעה נאמר נתן עליו מים חיים אל כלי ששהה נתינתן בבלי, ומקאמר נתן אלמא תלושין ניהו ומקאמר מים אלמא מחוברים ניהו, אלא מעלה. ובמס' סוטה בפרק היה מביא את מנתחה אמרו נתן עליו אלמא אפי' בירשא, וכתבי מים חיים אל כלי. כיצד (ראה) [רצה] זה נתן רצה זה נתן. ורבנן [כלי דוקא עליו לערבן ואימא עליו דוקא כלי ששהה חיותן בבלי וכו'. ובמשנת מקוואות בפרק א' שנינו למעלה מהן מים חיים שהן שטונין טבילה [זובימן] והויה למצורעין וכשרין לקדש מהן מי חטאת.

^[1] הלשון משוכם קלמ ולפניו שם הגוי' שאלחמינו לבינן דכי רב יוסף מאלן דלמרי אנדאש' די רב יוסף אמרו רב יוסף מאלן דלמרי אנדאש' די רב ששת אמרו רב ששת ובל"ל כאלן